

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 01.07.2002
KOM(2002) 345 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

**Initiativet för tillväxt och sysselsättning
Åtgärder för finansiellt stöd till innovativa och sysselsättningsskapande
små och medelstora företag**

31 december 2001

{SEC(2002)731}

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Initiativet för tillväxt och sysselsättning Åtgärder för finansiellt stöd till innovativa och sysselsättningsskapande små och medelstora företag

31 december 2001

1.	Inledning	4
2.	ETF-startordningen.....	5
2.1.	Beskrivning av ETF-startordningen	5
2.2.	Budget.....	5
2.2.1.	Översikt.....	5
2.2.2.	Geografisk fördelning.....	6
2.2.3.	Åtaganden	8
2.2.4.	Utbetalningar.....	10
2.2.5.	Återbetalningar från riskkapitalfonderna.....	12
2.2.6.	Redovisning	12
2.3.	Finansiella intermediärer	13
2.4.	Stödmottagande små och medelstora företag	14
2.5.	Sysselsättning.....	18
3.	Joint European Venture (JEV)	19
3.1.	Programbeskrivning	19
3.2.	Budget.....	19
3.2.1.	Översikt.....	19
3.2.2.	Geografisk fördelning.....	19
3.2.3.	Åtaganden	20
3.2.4.	Utbetalningar.....	20
3.2.5.	Redovisning	20
3.3.	Finansiella intermediärer	20
3.4.	Granskning av projekten.....	21
3.5.	Sysselsättning.....	25
3.6.	Intresset för JEV-programmet.....	25

4.	SMF-garantin	27
4.1.	Beskrivning av ordningen.....	27
4.2.	Budget.....	27
4.2.1.	Översikt.....	27
4.2.2.	Geografisk fördelning.....	28
4.2.3.	Åtaganden	29
4.2.4.	Utbetalningar på grund av förluster.....	31
4.2.5.	Redovisning	32
4.3.	Finansiella intermediärer	33
4.4.	Stödmottagande små och medelstora företag	37
4.5.	Sysselsättning.....	39
5.	Slutsatser.....	40
5.1.	Initiativet för tillväxt och sysselsättning.....	40
5.2.	Det fleråriga programmet	40

BILAGOR {SEC(2002)731}

1. INLEDNING

Årsrapporten för år 2001 om initiativet för tillväxt och sysselsättning har utarbetats i enlighet med artikel 7.1 i rådets beslut 98/347/EG, som antogs den 19 maj 1998. Enligt detta skall kommissionen lämna en årlig rapport till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av de tre finansieringsinstrumenten ETF-startordningen, JEV och SMF-garantin. Denna tredje årsrapport kommer att följas av en övergripande utvärderingsrapport som kommissionen kommer att utarbeta i enlighet med beslutets artikel 7.2. Enligt den artikeln skall kommissionen lämna en utvärdering av programmet, särskilt av hur programmet totalt sett utnyttjas, dess omedelbara effekter på sysselsättningen och utsikterna att skapa arbetstillfällen på lång sikt.

Rapporten är indelad i tre avsnitt, ett för varje instrument. Till rapporten hör bilagor som främst innehåller statistik över de små och medelstora företag som erhållit stöd via ETF-startordningen eller SMF-garantin. Statistiken bygger på de uppgifter för år 2000 som översänts till kommissionen till följd av undersökningar som gjorts under 2001. I slutsatserna följer några kommentarer om instrumentens utveckling inom ramen för det fleråriga programmet för företag och företagarganda (2001–2005), vilket gav dem en ny rättslig grund.

Den 31 december 2001 hade 116,58 miljoner euro av de totalt 443,71 miljoner euro som anslagits¹ ännu inte öronmärkts av EIF för ETF-startordningen (49,68 miljoner euro) och SMF-garantin (20,8 miljoner euro), respektive av de finansiella intermediärerna för JEV (46,1 miljoner euro).

EIF:s verksamhet i samband med ETF-startordningen och SMF-garantin utvecklades planenligt men påverkades av den ekonomiska utvecklingen, som innebar att tillgången på riskkapital i Europa minskade och att bankerna blev alltmer ovilliga att låna ut pengar till små och medelstora företag. Dessutom fick bankerna genom den preliminära version av Basel II-överenskommelsen om kapitalkrav som offentliggjordes i mars 2001 en fingervisning om vilka följder överenskommelsen skulle få i form av större riskexponering. I fråga om JEV-programmet var marknadens intresse mindre än väntat om man jämför med kommissionens liknande samriskinstrument (t.ex. JOP-programmet). Under år 2001 utredde kommissionen möjligheten att förenkla JEV i enlighet med kravet i rådets beslut om det fleråriga programmet för företag och företagarganda.

I december 2001 antog parlamentet en resolution om kommissionens andra årsrapport om initiativet för tillväxt och sysselsättning på grundval av det betänkande (A5-0422/2001) från november 2001 som utarbetats av föredraganden Philip Bushill-Matthews från Europaparlamentets utskott för sysselsättning och socialfrågor.

Revisionsrätten granskade EIF:s finansieringsinstrument, dvs. ETF-startordningen och SMF-garantin, under 2001. Sektorsskrivelserna om dessa bägge revisioner översändes till kommissionsledamoten Pedro Solbes Mira den 10 juli 2001 respektive den 25 januari 2002. Kommissionen har redan vidtagit åtgärder för att följa upp revisionsrättens resultat genom de nya förvaltningsavtal som kommissionen och EIF ingått för att genomföra rådets beslut om det fleråriga programmet.

¹ I detta belopp ingår de ursprungliga budgetanslagen till initiativet till ett belopp av 418,56 miljoner euro plus ränta och andra inkomster till ett belopp av 25,15 miljoner euro.

2. ETF-STARTORDNINGEN

2.1. Beskrivning av ETF-startordningen

Målet för ETF-startordningen är att ge innovativa små och medelstora företag ökad tillgång till riskkapital under etableringen och de tidiga tillväxtfaserna.

EIF investerar i de specialiserade riskkapitalfonder som bildats för att tillhandahålla små och medelstora företag eget kapital och andra former av riskkapital. Fonder som kan komma ifråga för denna ordning är mindre eller nybildade, särskilt sådana som är verksamma regionalt, som är inriktade på särskilda branscher eller teknikområden och som finansierar utnyttjande av FoU-resultat.

Investeringarna görs på samma villkor som gäller för andra kapitalinvestorer och måste utgöra mellan 10 % och 25 % av det totala kapitalet i riskkapitalfonden, upp till maximalt 10 miljoner euro.

För att EIF i viss utsträckning skall kunna vara flexibelt vid valet av fonder och inte behöva utesluta annars starka kandidater, kan riskkapitalfonderna enligt denna ordning ställa en liten andel av sitt kapital till förfogande för investeringar utanför EU. Då riskkapitalfonden avser att investera i sådana områden som inte är stödberättigande, reduceras EIF:s deltagande i riskkapitalfonderna med en andel som motsvarar de planerade investeringarna.

EIF:s granskning av fondförslagen sker utifrån kriterier som storlek, grad av medverkan från den privata sektorns sida, investeringsstrategi, målmarknad, transaktionsflöde, föreslagna villkor, förväntad avkastning, förvaltningsorgan som arbetar med projektet samt den utsträckning i vilken EIF:s investering i riskkapitalfonden förväntas få en katalysatoreffekt på kapitalanskaffningen. Strävan är också att se till att programmet över lag fördelas jämnt över hela EU.

När kommissionen har godkänt fondförslagen som stödberättigande sluter EIF avtal med fondförvaltarna och fondens övriga kapitalinvestorer. Därefter betalar EIF successivt ut avtalade belopp till riskkapitalfonderna för investeringar i små och medelstora företag.

2.2. Budget

2.2.1. Översikt

Den 31 december 2001 uppgick budgetanslagen till ETF-startordningen till 168 miljoner euro. Enligt punkt 7 i bilaga I till rådets beslut 98/347/EG får dessutom realisationsvinster från investeringar återinvesteras under återinvesteringsperioden² och den intjänade räntan på förvaltningskontot skall tillföras ordningens tillgångar. Därför skall dessa båda inkomstkällor läggas till budgetanslagen.

Denna totala budget skall täcka hela kostnaden för ordningen, inbegripet investeringar i lämpliga riskkapitalfonder och andra bidragsberättigade kostnader inom programmet. Tabellen nedan innehåller en uppdelning av budgetanslagen, räntan och andra inkomster samt i vilken omfattning dessa medel utnyttjats.

² Enligt denna bestämmelse motsvarar återinvesteringsperioden de fyra första åren av ordningen. Om den utvärdering som skall göras inom 48 månader efter ordningens antagande är tillfredsställande, kan återinvesteringsperioden förlängas med högst tre år.

Tabell 2.1. Budgetuppgifter

	(miljoner euro)
Tillgångar	
Budgetanslag	168,00
Ränta & övriga inkomster	19,93
Totalt	187,93
Utnyttjande	
EIF:s avtal med riskkapitalfonder	105,44
EIF:s åtaganden för vilka avtal ännu ej tecknats	18,08
Maximala EIF-avgifter & övrigt	14,78
Tillgängliga budgetmedel som ännu ej anslagits	49,63
Totalt	187,93

2.2.2. Geografisk fördelning

EIF får alltjämt en strid ström av förfrågningar från potentiella fondförvaltare och sponsorer över hela EU. Sedan EIF gjort en noggrann genomgång av fonderna godkände EIF och kommissionen i slutet av år 2001 investeringsförslag i 23 riskkapitalfonder motsvarande ett totalt belopp om 165 miljoner euro. Sexton avtal har slutits av EIF och ett är under handläggning. För de återstående sex har förhandlingarna inte lett till något resultat. Till dessa 17 riskkapitalfonder anslogs 123,5 miljoner euro. Totalt skall maximalt 602 miljoner euro anskaffas.

Av nedanstående diagram framgår hur de 17 riskkapitalfondernas medel fördelas efter land.

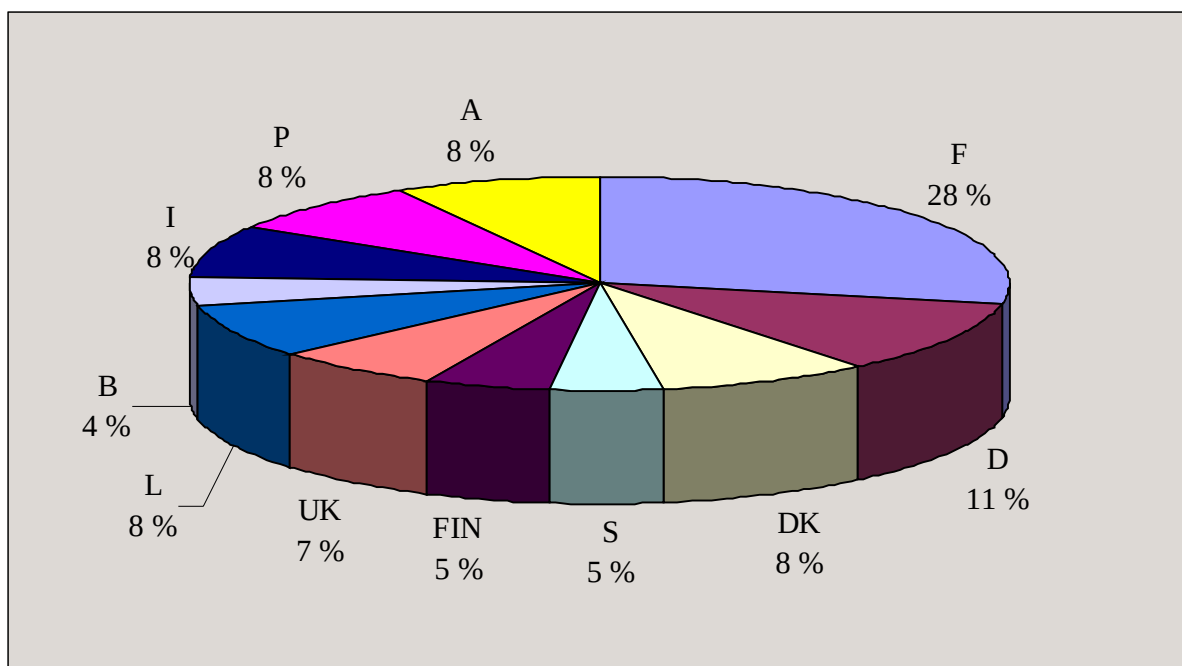

Diagram 2.1. Riskkapitalfonderna fördelade efter land

EIF har slutit avtal med 16 riskkapitalfonder till ett belopp av 105,44 miljoner euro. Dessa 16 riskkapitalfonder har tillsammans anskaffat 457,5 miljoner euro. I bilaga 1 finns en kort beskrivning av de riskkapitalfonder som tecknat avtal med EIF. Att det anslagna beloppet skiljer sig från det belopp som EIF tecknat avtal om beror dels på en fond som godkändes före den 31 december 2001 men där något avtal ännu inte tecknats, dels på eventuella beslut om ytterligare tre fonder. Den fond för vilken något avtal ännu inte tecknats finns i Österrike och EIF beräknar att förhandlingarna skall vara slutförda inom de närmaste månaderna.

Eftersom de slutliga investeringsvillkor som fondförvaltarna föreslog inte överensstämde med de kriterier som gäller för att komma i fråga för stöd inom ETF-startordningen (andra investerare fick t.ex. fördelaktigare villkor, förvaltningsavgifterna beräknades inte enligt marknadspraxis, fonden var övertecknad) kunde EIF inte sluta något avtal med de resterande sex ovannämnda riskkapitalfonderna. I ett fall lyckades riskkapitalfonden t.o.m. finna tillräckliga medel på marknaden sedan EIF sagt sig vara beredd att investera i fonden. Detta visar hur EIF ibland fungerar som en katalysator och i slutändan inte alltid behöver investera gemenskapsmedel, som därför kan avsättas för mer riskfyllda investeringar som ger högre avkastning av gemenskapens bidrag.

2.2.3. Åtaganden

Av diagrammet nedan framgår hur godkännandena för investeringar i riskkapitalfonderna fördelat sig efter kvartal. Efter EIF:s omstrukturering år 2000 ökade verksamheten avsevärt under 2001. Den var visserligen begränsad i absoluta tal räknat, men detta bör ses mot bakgrund av en snabbt försämrad riskkapitalmarknad och att antalet nya riskkapitalfonder var lågt på grund av investerarnas tveksamhet inför riskkapital. Detta bekräftar att EIF och ETF-startordningen har en viktig roll när det gäller att upprätthålla riskkapitalmarknaden i Europa.

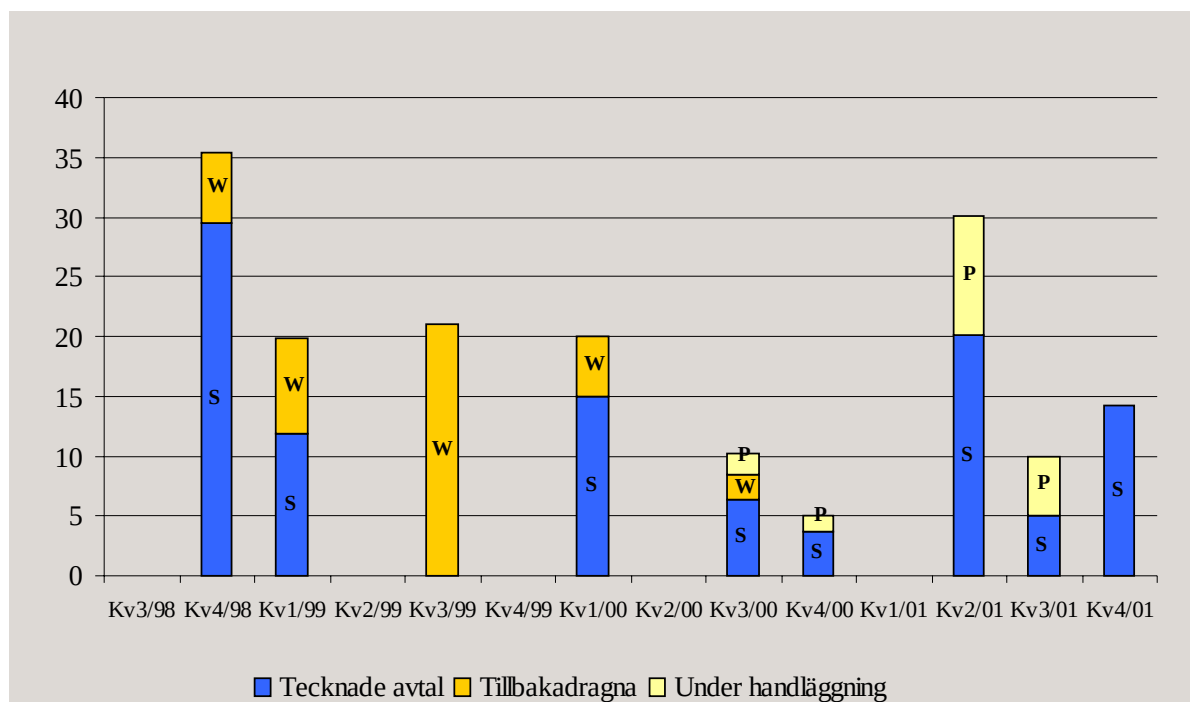

Diagram 2.2. Godkännanden för investeringar i riskkapitalfonderna efter kvartal

I diagrammet nedan visas utvecklingen av de belopp som anslagits (dvs. tecknade avtal plus avtal som är under förhandling, motsvarande 123 miljoner euro i slutet av år 2001) jämfört med tillgängliga medel (188 miljoner euro i slutet av år 2001).

Utvecklingen av de belopp som EIF tecknat avtal om med riskkapitalfonderna visas också (105 miljoner euro i slutet av år 2001).

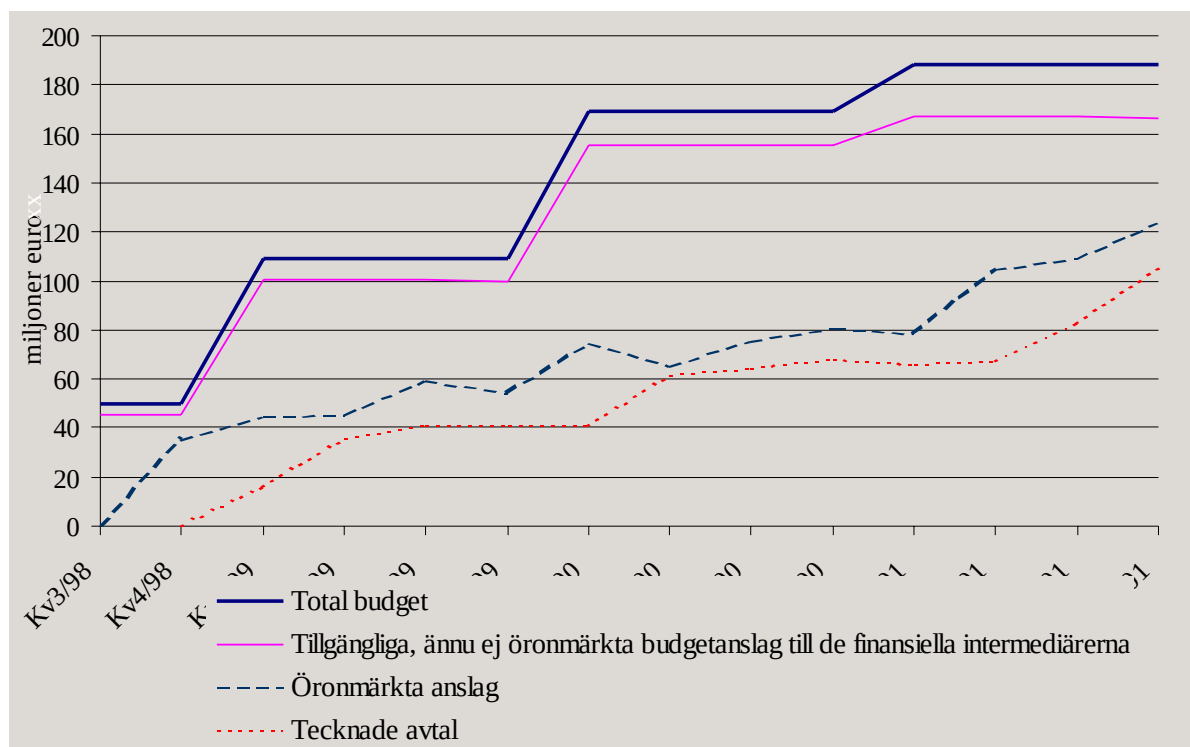

Diagram 2.3. Ackumulerad utveckling

2.2.4. Utbetalningar

Den 31 december 2001 hade totalt 50 miljoner euro utbetalats till riskkapitalfonder. För 2000 var denna siffra 32 miljoner euro. Till följd av den allt snabbare takt med vilken åtaganden görs, utgör de totala utbetalningarna nu 48 % av åtagandena.

De första riskkapitalfonderna i ETF-startordningen som tecknade avtal med EIF under 1999 motsvarar en genomsnittlig utbetalningsnivå på 79 %. Med tanke på att den genomsnittliga investeringsperioden för dessa riskkapitalfonder är 4–5 år, kan utbetalningsnivån betraktas som relativt tillfredsställande.

I diagrammet nedan visas utvecklingen när det gäller utbetalningarna till riskkapitalfonderna fram till och med den 31 december 2001 jämfört med de belopp för vilka avtal slutits. EIF:s utbetalningar sker samtidigt med att alla övriga investerare i riskkapitalfonderna betalar i proportion till sina åtaganden. Riskkapitalfonderna använder utbetalningarna för sina investeringar i små och medelstora företag.

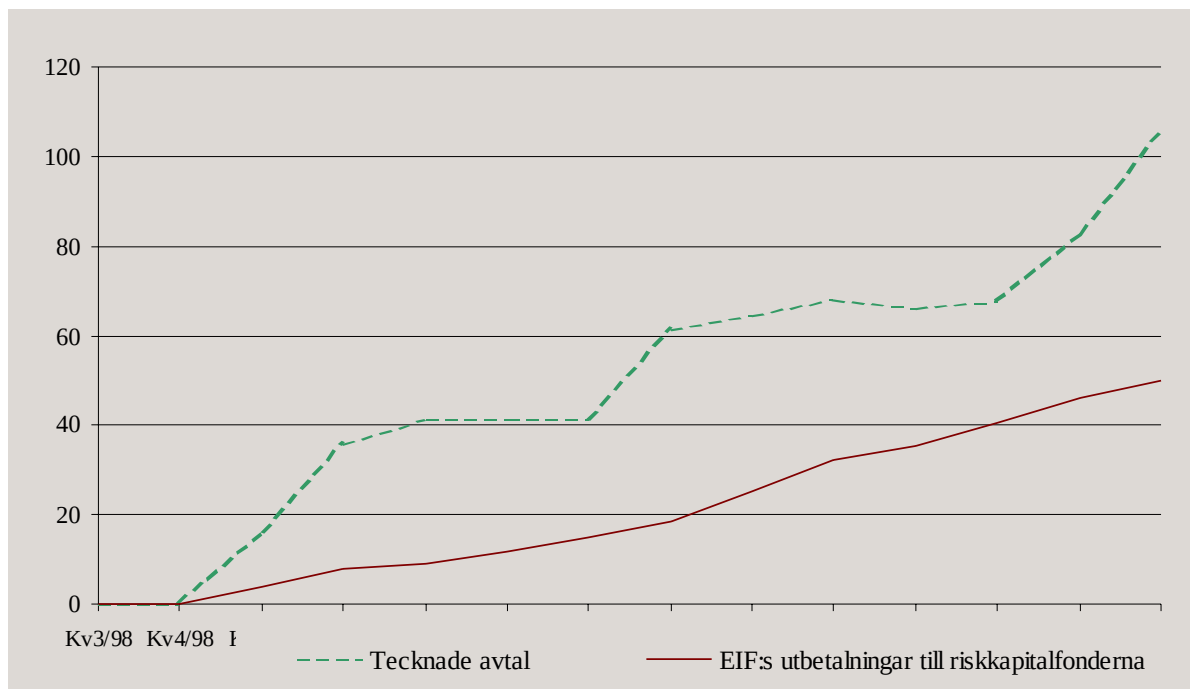

Diagram 2.4. Utbetalningar till riskkapitalfonderna

Diagrammet nedan visar de investeringar som riskkapitalfonderna gjort i stödmottagande små och medelstora företag jämfört med EIF:s utbetalningar till riskkapitalfonderna. I slutet av år 2001 uppgick det bidrag som gavs via denna ordning till en fjärdedel av riskkapitalfondernas investeringar. Med tanke på att riskkapitalfonderna totalt har anskaffat 457,5 miljoner euro framgår det av diagrammet nedan att dessa riskkapitalfonder fortfarande har ungefär hälften av kapitalet att investera i nya små och medelstora företag eller att använda till uppföljningsinvesteringar i små och medelstora företag som redan ingår i deras portfölj.

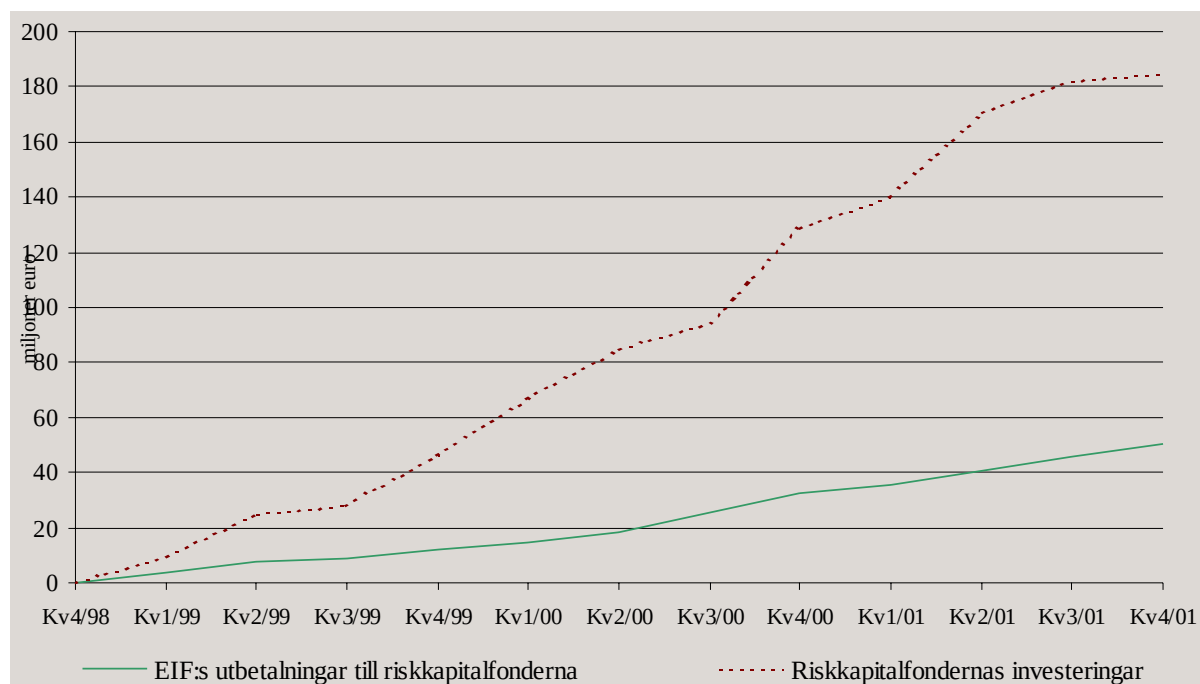

Diagram 2.5. Riskkapitalfondernas investeringar i små och medelstora företag

2.2.5. Återbetalningar från riskkapitalfonderna

Vissa av riskkapitalfonderna i ETF-startordningen har påbörjat återbetalningarna till EIF sedan de sålt sina andelar i vissa framgångsrika små och medelstora företag. Mer information om de företag som dessa återbetalningar gäller ges under punkt 2.4 nedan.

Under år 2001 har riskkapitalfonderna återbetalat totalt 5,3 miljoner euro till ordningens förvaltningskonto, vilket kan jämföras med siffran för år 2000 på 9,6 miljoner euro och 1999 års siffra på 0,7 miljoner euro, vilket gjort att EIF kunnat planera nya investeringar i enlighet med rådets beslut (se punkt 2.2.1). Värt att notera är att det totala belopp som återbetalats den 31 december 2001 (15,6 miljoner euro) redan täcker de maximiavgifter som skall betalas till EIF för förvaltningen av ordningen.

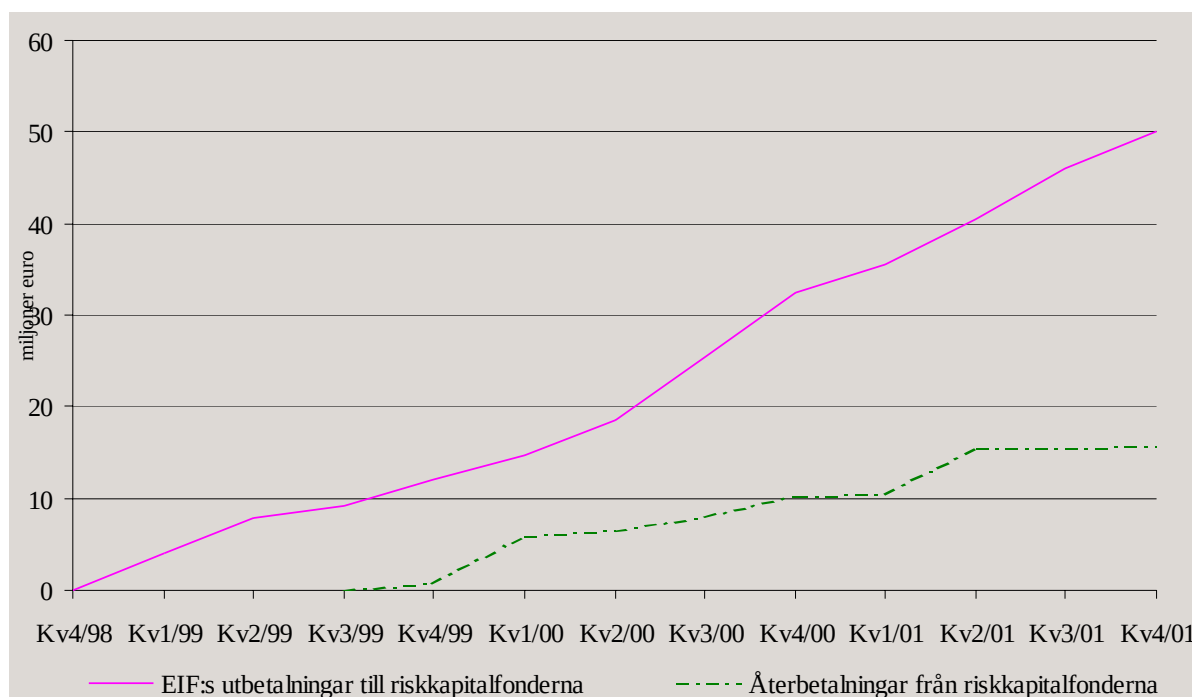

Diagram 2.6. Återbetalningar från riskkapitalfonderna

De försämrade marknadsvillkoren sedan slutet av 2000, vilka förvärrades av händelserna den 11 september 2001, har inverkat negativt på företagsvärderingen. Realisationen av vinsten från investeringarna har blivit fördröjd på grund av bristen på potentiella köpare och de dåliga utsikterna för börsintroduktion, samtidigt som en mer selektiv inställning till investeringar i företag som befinner sig i den tidiga tillväxtfasen har medfört finansieringssvårigheter för vissa nyetablerade företag som redan ingår i portföljerna.

2.2.6. Redovisning

Årsredovisningen för ordningen bifogas i bilaga 6.

2.3. Finansiella intermediärer

De flesta av de riskkapitalfonder som tecknat avtal med EIF har en regional eller i varje fall nationell inriktning, även om vissa av dem får investera över hela Europa. De inriktar sig i första hand på investeringar i högteknologiföretag under den tidiga tillväxtfasen, företag som är verksamma inom t.ex. informations- och kommunikationsteknik, Internet, hälso- och sjukvård och bioteknik. Detta stämmer överens med ETF-startordningens investeringspolicy.

I bilaga 1 finns en kort beskrivning av de riskkapitalfonder som tecknat avtal med EIF.

Nämnvärt är att fyra EU-länder fortfarande inte har täckts av ETF-startordningen, nämligen Grekland, Irland, Nederländerna och Spanien. Bortsett från Nederländerna är det i dessa länder som riskkapitalmarknaderna – i synnerhet för sådd- och etableringsfaserna – släpar efter. I Nederländerna finns det inte många aktörer som satsar på den tidiga tillväxtfasen och de flesta riskkapitalfonder som finns har en pragmatisk inställning som innebär att man vill fördela investeringarna över olika skeden för att sprida riskerna. Under de senaste månaderna har dock ett ökat antal förslag från dessa länder granskats och särskilda insatser görs för att utveckla transaktioner i länder där ETF-startordningen ännu inte kommit till användning³.

³ I Spanien har två ärenden godkänts under 2002. I Grekland, Irland och Nederländerna har de första kontakterna tagits i ärenden där arbetet skall påbörjas senare under året. I och med dessa potentiella investeringar kommer hela det geografiska området att vara täckt.

2.4. Stödmottagande små och medelstora företag

Den 31 december 2001 hade riskkapitalfonderna investerat i 179 små och medelstora företag. Det totala investerade beloppet uppgick till 184,6 miljoner euro, vilket motsvarar en genomsnittlig investering på 1,03 miljoner euro per företag. Detta stämmer överens med de statistiska uppgifter som *European Venture Capital Association* (EVCA) lägger fram i sin årsbok för 2001, av vilka det framgår att den genomsnittliga investeringen i företag under såddfasen år 2000 uppgick till 0,98 miljoner euro, medan genomsnittsinvesteringarna i företag under etableringsfasen uppgick till 1,52 miljoner euro.

Fördelningen efter land ser ut enligt följande:

Tabell 2.2. Stödmottagande små och medelstora företag fördelat efter land

Land	Antal stödmottagande små och medelstora företag	Investerat (miljoner euro)	belopp Genomsnittlig investering (miljoner euro)
Belgien	3	1,4	0,5
Danmark	1	1,9	1,9
Finland	13	6,2	0,5
Frankrike	95	88,8	0,9
Tyskland	34	36,9	1,1
Luxemburg	3	4,3	1,4
Nederländerna	1	0,9	0,9
Sverige	10	17,1	1,7
Storbritannien	11	15,4	1,4
Icke-EU (*)	8	11,7	1,5
Totalt	179	184,6	1,03

(*) USA, Kanada, Israel och Schweiz (se punkt 2.1).

Av de 179 företagen finns 159 företag fortfarande i riskkapitalfondernas portföljer och 20 investeringar är realiserade. Av dessa har 15 sålts och 5 har avskrivits. I tabellen nedan finns fler uppgifter om dessa 20 investeringar.

Tabell 2.3. Realiserade investeringar

	Investeringar	Kostnad (miljoner euro)	Slutligt värde (miljoner euro)	Vinst/Förlust (miljoner euro)	Vinst/Förlust (%)
Avskrivna	5	5,5	0,5	(5,0)	-91 %
Sålda	15	14,6	81,6	67,0	459 %
Totalt	20	20,1	82,1	62,0	308 %
ETF-startordningens andel		4,3	17,8	13,5	314 %

När det gäller realiserade investeringar motsvarar investeringarnas slutliga värde i genomsnitt fyra gånger det ursprungliga investerade kapitalet. Dessa resultat förväntas dock inte kunna extrapoleras till de orealiserade investeringarna.

ETF-startordningens andel återbetalas till ordningens förvaltningskonto sedan riskkapitalfondernas förvaltningsavgifter dragits av (se punkt 2.2.5).

Fördelningen av de 15 företagen efter antal anställda när investeringen realiserades anges i följande tabell:

Tabell 2.4. Sysselsättning i de små och medelstora företag där investeringen realiserats

Antal anställda	Stödmottagande små och medelstora företag	
	Antal	%
≤ 5	1	6,7
6–10	1	6,7
11–50	8	53,3
>50	5	33,3
Totalt	15	100

Fördelning av de 20 små och medelstora företagen efter bransch:

Tabell 2.5. De stödmottagande små och medelstora företag där investeringen realiserats, efter bransch

Bransch	Sålda	Avskrivna	Totalt
Datarelaterad	9	5	14
Bioteknik	1	-	1
Läkemedels-/Hälsorelaterad	3	-	3
Kommunikationer	2	-	2
Totalt	15	5	20

De 159 små och medelstora företag som för närvarande ingår i riskkapitalfondernas portföljer fördelade efter antal anställda vid utgången av år 2001:

Tabell 2.6. Sysselsättning i de stödmottagande små och medelstora företag som ingår i portföljerna

Antal anställda	Stödmottagande små och medelstora företag	
	Antal	%
= 5	19	11,9
6-10	22	13,8
11-50	93	58,5
>50	25	15,7
Totalt	159	100

Fördelning av de 159 små och medelstora företagen efter bransch:

Tabell 2.7. De stödmottagande små och medelstora företag som ingår i portföljerna, efter bransch

Bransch	Antal stödmottagande små och medelstora företag
Datarelaterad	74
Bioteknik	25
Läkemedels-/Hälsorelaterad	18
Konsumentrelaterad	13
Övrig elektronik	12
Kommunikationer	11
Övriga tjänster	4
Finansiella tjänster	1
Industrivaror och -tjänster	1
Totalt	159

Små och medelstora högteknologiföretag utgör 88 % av det totala antal små och medelstora företag som för närvarande ingår i riskkapitalfondernas portföljer. Av dessa är mer än 50 % IT-företag (inom databranschen och övrig elektronik).

2.5. Sysselsättning

Riskkapitalfonderna redovisade vid slutet av år 2001 totalt 6 079 anställda i de 159 företag där investeringar genomförts och för vilka uppgifter om antal anställda fanns att tillgå. Av dessa var 5 225 anställda i företag där investeringar gjorts före slutet av 2000. Dessa företag hade i slutet av 2000 sammanlagt 4 367 anställda. Det är en årlig ökning på 20 %.

Efter resultaten av den årliga undersökningen som genomfördes efter första halvåret 2001 kan prognoserna för de 100 berörda små och medelstora företagen när det gäller nya arbetstillfällen sammanfattas enligt följande:

Tabell 2.8. Effekter på sysselsättningen i de stödmottagande små och medelstora företagen

	Antal anställda	Genomsnitt för företag	Årlig ökning i varje %
För närvarande	3 318	33	-
På ett års sikt	4 302	43	30
På två års sikt (*)	5 881	59	37
På fem års sikt (**)	7 999	80	36

(*) Omkring 14 % av de undersökta företagen kunde inte lämna dessa uppgifter. För dessa företag har en ökning på 0 % antagits.

(**) Omkring 37 % av de undersökta företagen kunde inte lämna dessa uppgifter. För dessa företag har en ökning på 0 % antagits.

Fler uppgifter finns i bilaga 2.

3. JOINT EUROPEAN VENTURE (JEV)

3.1. Programbeskrivning

Målet för JEV-programmet är att främja samriskprojekt mellan små och medelstora företag inom EES-området⁴, och att hjälpa dem att dra nytta av de möjligheter som ges genom den inre marknaden.

Bidraget skall täcka några av de kostnader som uppstår vid etablering av ett samriskföretag (förberedelser och investeringar). Följande belopp (maximalt 100 000 euro per projekt) och villkor gäller för detta bidrag:

- Den första bidragsdelen täcker upp till 50 % av de stödberättigande kostnaderna, dock högst 50 000 euro.

Med stödberättigande kostnader avses kostnader i samband med upplägg och upprättande av ett gränsöverskridande samriskprojekt som bildas av europeiska små och medelstora företag. Dessa omfattar bl.a. kostnader för marknadsundersökningar, utarbetande av rättsliga ramar och en affärsplan, en miljökonsekvensbeskrivning samt övriga kostnader som uppstår för att upprätta samriskföretag.

- Den andra bidragsdelen täcker upp till 10 % av det totala investerade beloppet.

JEV-programmet stöder också åtgärder som främjar programmet genom den s.k. marknadsföringsmekanismen. Maxbeloppet för ett bidrag till en sådan främjande åtgärd är 10 000 euro för PR-material och 20 000 euro för arrangemang som skall stimulera till samarbete. Det skall utgöra 50 % av alla stödberättigande kostnader och utgå i form av ett bidrag. Enheter som kan ansöka om stöd inom ramen för JEV:s marknadsföringsmekanism är finansiella intermediärer, europeiska, nationella och regionala sammanslutningar av små och medelstora företag, handelskamrar, euroinfocentrer, företags- och innovationscentrer och alla andra icke-vinstdrivande enheter från EU, t.ex. branschorgan, offentliga organ och andra enheter som främjar investeringar som är stödberättigande inom ramen för JEV-programmet.

Under hösten 2001 ställde kommissionen tillfälligt in utbetalningarna av stöd till främjande åtgärder eftersom JEV-programmet höll på att ses över och genomgick en intern utvärdering.

3.2. Budget

3.2.1. Översikt

De budgetmedel som anslagits för JEV-programmet uppgick till totalt 57 miljoner euro, inklusive 5 miljoner euro som anslogs 1997 för pilotprojektet JEV.

3.2.2. Geografisk fördelning

När det gäller JEV är den geografiska fördelningen av budgetanslagen efter medlemsstat inte relevant, eftersom projekten definitionsmässigt är gränsöverskridande. Den geografiska fördelningen analyseras därför i samband med projektgranskningen under punkt 3.4 nedan.

⁴ Gemensamma EES-kommitténs beslut nr 72/1999 av den 15 juni 1999.

3.2.3. Åtaganden

I slutet av år 2001 hade kommissionen öronmärkt 10,9 miljoner euro av de tillgängliga budgetmedlen för de slutgiltigt stödmottagande små och medelstora företagen.

3.2.4. Utbetalningar

Den 31 december 2001 uppgick utbetalningarna till de stödmottagande små och medelstora företagen till totalt 1,3 miljoner euro.

3.2.5. Redovisning

Årsredovisningen för programmet finns i bilaga 6.

3.3. Finansiella intermediärer

JEV-programmet genomförs via ett nätverk av finansinstitut. Detta nätverk, som skapades efter en inbjudan till intresseanmälan (EGT S 42 av den 28 februari 1998), bestod den 31 december 2001 av 71 finansiella intermediärer, vilket kan jämföras med 85 stycken föregående år. I bilaga 3 finns en fullständig förteckning över dessa.

Tabellen nedan ger en översikt över de finansiella intermediärerna efter land.

Tabell 3.1. *Fördelning av de finansiella intermediärerna efter land*

Land	Antal finansiella intermediärer
Österrike	7
Belgien	6
Danmark	2
Finland	1
Frankrike	7
Tyskland	10
Grekland	2
Irland	1
Italien	19
Luxemburg	3
Norge	1
Portugal	2
Spanien	8
Sverige	1
Storbritannien	1
Totalt	71

Ett företag som vill lämna in en ansökan inom ramen för detta program skall kontakta en av de finansiella intermediärerna i nätverket. Denna intermediär har till uppgift att granska ansökan och vidarebefordra den till kommissionen. Kommissionen kontrollerar sedan om den sökande är stödberättigad och vilka effekter projektet kan få på sysselsättningen.

Av de 71 finansiella intermediärer som fortfarande ingår i nätverket har ungefär en tredjedel aldrig lämnat in någon ansökan om ett samriskprojekt. Bland de aktiva finansiella intermediärerna står en fjärdedel för drygt tre fjärdedelar av samriskprojekten.

3.4. Granskning av projekten

Från starten 1998 fram till och med den 31 december 2001 har 243 projekt inkommit till kommissionen efter att ha granskats ingående av de finansiella intermediärerna. Av dessa har 175 godkänts. Bland dem återfinns 54 marknadsföringsprojekt och 121 rör förberedelser och investeringsprojekt. I tabellen nedan visas utvecklingen när det gäller dessa projekt.

Tabell 3.2. Projektstatus

(Ackumulerade siffror)	Projekt			
	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001
Inkomna projekt				
Samriskprojekt	23	79	127	173
Marknadsföringsprojekt	-	25	59	70
Totalt	23	104	186	243
Godkända projekt				
Samriskprojekt	11	53	83	121
Marknadsföringsprojekt	-	12	46	54
Totalt	11	65	129	175
Avslag	2	5	17	21
Tillbakadragna projekt	2	9	25	26
Projekt under granskning årsslutet	8	25	15	21

Det första året av JEV-programmet (1998) använde kommissionen för att bygga upp nätverket av finansiella intermediärer och genomföra ordningen. Under det andra året inkom 104 projekt. Under år 2000 och 2001 låg antalet inkomna projekt på ungefär samma nivå som året innan, vilket var lägre än väntat.

Hittills har ungefär en femtedel av alla projekt fått avslag av kommissionen eller dragits tillbaka av den finansiella intermediären. De flesta avslagen berodde på att projektet inte

uppfyllde kriterierna för att komma i fråga för stöd eller att investeringarna i den nya näringsverksamheten inte förväntades få tillräckliga effekter på sysselsättningen. För flertalet av de projekt som drogs tillbaka var anledningen de administrativa kraven vid handläggningen av ärendena och de väntetider som detta resulterade i.

Tabellen nedan visar var de planerade samriskprojekten finns.

Tabell 3.3. *Fördelning av de planerade samriskprojekten efter land*

Planerade samriskprojekt				
	1998–1999	2000	2001	Totalt
Österrike	0	1	1	2
Belgien	7	1	2	10
Danmark	3	3	2	8
Finland	1	0	0	1
Frankrike	10	1	2	13
Tyskland	3	4	6	13
Grekland	0	1	2	3
Irland	1	0	2	3
Italien	7	3	2	12
Luxemburg	1	0	1	2
Nederländerna	3	1	4	8
Norge	0	0	1	1
Portugal	5	3	4	12
Spanien	9	7	4	20
Sverige	1	2	2	5
Storbritannien	2	2	3	7
Ännu ej bestämt	0	1	0	1
Totalt	53	30	38	121

De partner (huvudpartner och övriga partner) som ingår i projekten kommer från följande länder:

Tabell 3.4. *Fördelning av de partner som ingår i samriskprojekten efter land*

Partner				
	1998–1999	2000	2001	Totalt
Österrike	1	3	2	6
Belgien	14	5	4	23
Danmark	7	5	11	23
Finland	1	2	2	1
Frankrike	22	5	3	30
Tyskland	11	6	12	29
Grekland	0	1	2	3
Irland	1	2	2	5
Italien	11	7	8	26
Luxemburg	1	0	1	2
Nederländerna	6	7	7	20
Norge	0	0	3	3
Portugal	8	3	5	16
Spanien	13	11	4	28
Sverige	3	3	4	10
Storbritannien	16	5	9	30
Övriga	0	3	0	3
TOTALT	115	66	77	258⁵

Nedan visas antalet planerade samriskprojekt efter bransch.

⁵ Endast ett fåtal projekt omfattar fler än två partner.

Tabell 3.5. Planerade samriskprojekt efter bransch

	Planerade samriskprojekt			
	1998–1999	2000	2001	Totalt
Multimedia, programvara, audiovisuella tjänster	2	0	5	7
Marknadsföring	7	6	4	17
Tillverkning	3	11	9	23
Avfallshantering	2	0	0	2
Bioteknik	1	1	1	3
Transport, logistik	7	1	1	9
IT	15	5	3	23
Energi	2	2	4	8
Byggsektor	4	0	1	5
Industri	5	0	2	7
Telekom och databehandling	2	0	0	2
Övriga tjänster	3	4	8	15
Totalt	53	30	38	121

Av de 258 partnerföretagen hade 53 % färre än 10 anställda medan 33 % hade mellan 10 och 49 anställda.

Storleken på de små och medelstora företag som ingick i de godkända samriskprojekten (fram till och med 31 december 2001) visas nedan.

Tabell 3.6. Sysselsättningen i partnerföretagen

Antal anställda	Antal små och medelstora företag (ackumulerade siffror)		
	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001
< 10	48	97	137
10–49	46	56	85
50–249	21	28	36
Totalt	115	181	258

3.5. Sysselsättning

Hittills har endast 28 samriskprojekt bildats och redovisats (enligt de 79 enkäter som de små och medelstora företagen skickat in), och effekterna på sysselsättningen har varit begränsade.

Även om de första tecknen tycktes uppmuntrande hade det i slutet av 2001 endast inkommit fyra ansökningar om investeringsbidrag. I vart och ett av fallen hade endast 20 % av de arbetstillfällena som förutsågs i den ursprungliga ansökan verkligen skapats. Det bör dock beaktas att det antal nya arbetstillfällena som anges i bidragsansökan endast återspeglar den rådande situationen. Att bilda och investera i ett samriskprojekt är ofta en lång process och det kan hända att ytterligare arbetstillfällena skapas allt eftersom företaget utvecklas. Det finns inte heller några uppgifter om arbetstillfällena som kan ha skapats inom partnerföretagen till följd av samriskprojektet.

Det stora flertalet samriskprojekt som hittills bildats och redovisats har valt att inte ansöka om något investeringsbidrag. Den allmänna uppfattningen är att förfarandena är alltför omständliga och komplicerade. Ett annat skäl till varför man inte ansöker om något investeringsbidrag är att samriskprojekten endast har gjort mindre investeringar i anläggningstillgångar och att det tioprocentiga bidraget därför inte ses som ett tillräckligt incitament för att motivera den administrativa bördan. Det finns anledning att anta att arbetstillfällena har skapats också i de samriskprojekt som valt att inte ansöka om något investeringsbidrag, men med tanke på de siffror för antalet nyskapade arbetstillfällena som finns att tillgå för de fyra lån som givits rör det sig förmodligen om ett relativt begränsat antal. Hur många arbetstillfällena som faktiskt skapats kommer man inte att veta säkert förrän samriskprojekten inkommer med sina första rapporter i enlighet med den femåriga rapporteringsskyldigheten.

3.6. Intresset för JEV-programmet

Marknadens efterfrågan på JEV-programmet har varit mycket lägre än väntat. Ursprungligen utformades programmet delvis som svar på kraven från de små och medelstora företagens intresseorganisationer om att utöka de dåvarande samriskprogrammen ECIP (European Community Investment Partners) och JOP (Joint Venture Programme – Phare/Tacis), som omfattade länderna i Asien, Latinamerika och Medelhavsområdet samt Sydafrika respektive länderna i Central- och Östeuropa samt de nya oberoende staterna i f.d. Sovjetunionen. ECIP-programmet upphörde i slutet av 1999 och JOP-programmet under år 2000. En följd av detta var att vissa finansiella intermediärer som hade erbjudit de små och medelstora företagen ECIP-, JOP- och JEV-programmen trappade ner eller upphörde helt med sin verksamhet, eftersom enbart JEV-programmet inte kunde förse dem med tillräckligt många projekt för att kunna hålla personal enbart för detta. Många ansåg att de finansiella intermediärerna inte fick tillräcklig ersättning för att handlägga ärendena med tanke på den administrativa börda som dessa åtagit sig då de slöt ett ramavtal med kommissionen.

Även om tanken bakom JEV-programmet var den rätta, har det med tiden visat sig att det i själva verket fanns relativt liten efterfrågan från de små och medelstora företagens sida på stöd till att bilda gränsöverskridande samriskföretag i EU. De små och medelstora företag som investerade i andra medlemsstater föredrog istället ofta att bilda dotterbolag snarare än samriskprojekt, eller att ingå lösare samarbetsavtal utan att behöva skapa en ny juridisk person.

Programmets genomslagskraft kan också ha påverkats av behovet att kontrollera handläggningen av ansökningarna noggrant för att garantera sund ekonomisk förvaltning och minska risken för oegentligheter till ett minimum. Detta har gjort att handläggningen av ärendena har tagit längre tid än väntat och att programmet har kännetecknats av tungrodd byråkrati. Å andra sidan har några fall av bedrägeri heller inte konstaterats.

Med detta i åtanke kommer kommissionen att lägga fram ett förslag om JEV-programmets framtid då den inom kort offentliggör resultaten från den övergripande utvärderingen av initiativet för tillväxt och sysselsättning.

4. SMF-GARANTIN

4.1. Beskrivning av ordningen

Målet för SMF-garantin är att stimulera sysselsättningen genom att ge stöd till små och medelstora företags investeringar och att låta företagen få ökad tillgång till lånefinansiering. Detta uppnås genom att kapaciteten för de garantisystem som finns i medlemsstaterna ökas, vilket gäller både nya och redan existerande portföljer. Denna ordning ställer större garantivolymer till förfogande för de finansiella intermediärernas redan existerande garantiformer, ger ett större antal småföretag tillgång till finansiering av fler investeringar av olika slag och ger garantier för mer riskfyllda lån. Ordningen täcker upp till ett i förväg definierat belopp en del av de förluster som uppstår under garantierna, och den förvaltas av Europeiska investeringsfonden (EIF). EIF sköter kontakterna med de finansinstitut som är intresserade av att delta, utvärderar förslag och vidarebefordrar därefter de utvalda förslagen till kommissionen för godkännande. EIF samarbetar med medlemsstaterna genom att upprätthålla kontakter med berörda nationella myndigheter.

SMF-garantin prioriterar företag med upp till 100 anställda. Särskild vikt läggs vid finansiering av små och medelstora företags immateriella tillgångar. De finansiella intermediärerna kan tillämpa strängare krav på vilka små och medelstora företag som kan komma i fråga för stöd, beroende på vilka särskilda garantier eller lån det rör sig om. Att godkänna vilka företag som slutligen erhåller stöd faller helt under de utvalda finansiella intermediärernas ansvar.

4.2. Budget

4.2.1. Översikt

Den 31 december 2001 uppgick budgetanslagen till SMF-garantin till 198,56 miljoner euro. Enligt punkt 7 i bilaga III till rådets beslut 98/347/EG skall den intjänade räntan på förvaltningskontot tillföras ordningens tillgångar. Denna totala budget skall täcka hela kostnaden för ordningen, även EIF:s garantiförluster och andra bidragsberättigade kostnader eller utgifter inom programmet. I tabellen nedan visas fördelningen av budgetanslag, relevanta inkomster och utgifter.

Tabell 4.1. Budgetuppgifter

	(miljoner euro)
Tillgångar	
Budgetanslag	198,56
Ränta & övriga inkomster	5,22
Totalt	203,78
Utnyttjande	
EIF:s åtaganden gentemot de finansiella intermediärerna	165,35
Maximala EIF-avgifter & övrigt	17,63
Tillgängliga budgetmedel som ännu ej anslagits	20,8
Totalt	203,78

4.2.2. Geografisk fördelning

I slutet av år 2001 hade EIF öronmärkt 165,4 miljoner euro av tillgängliga budgetmedel. Den geografiska fördelningen av detta belopp visas nedan.

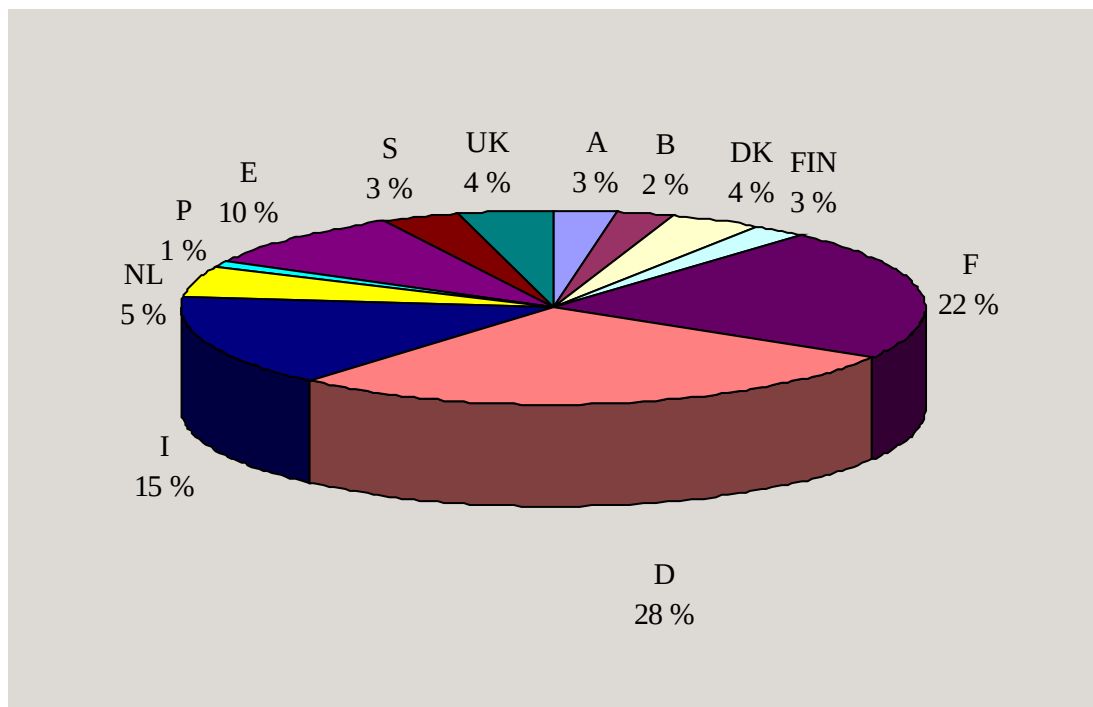

Diagram 4.1. Fördelning av de finansiella intermediärerna efter land

4.2.3. Åtaganden

Den kvartalsvisa fördelningen av EIF:s åtaganden gentemot finansiella intermediärer framgår av diagrammet nedan.

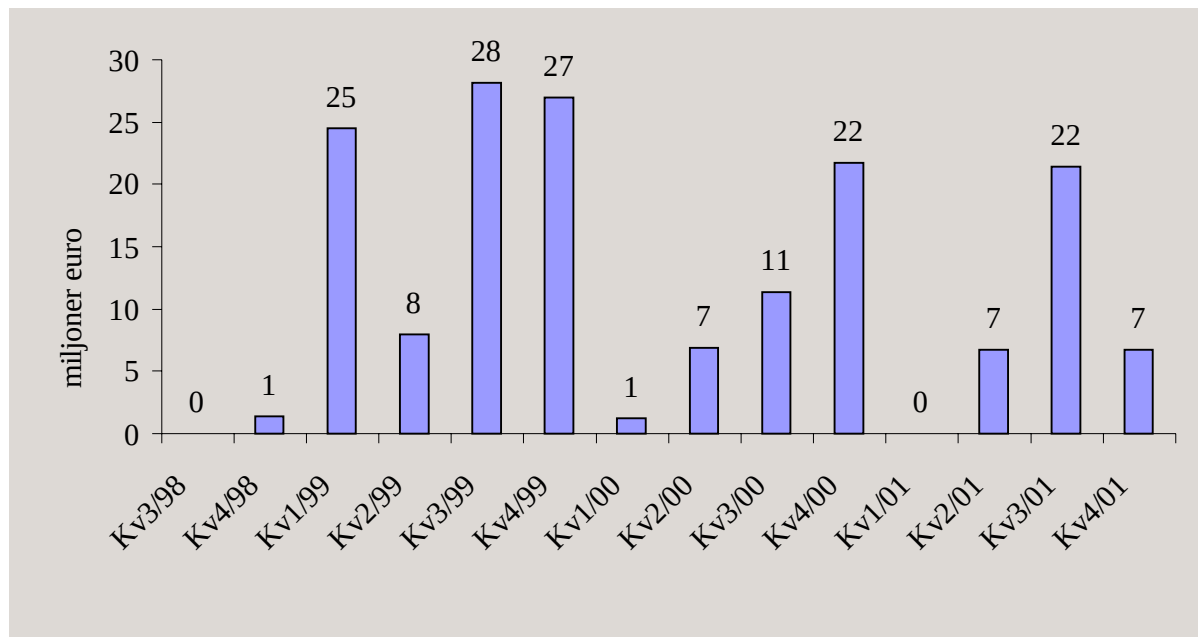

Diagram 4.2. EIF:s åtaganden gentemot de finansiella intermediärerna fördelat efter kvartal

Diagrammet nedan visar utvecklingen av EIF:s åtaganden (165,4 miljoner euro den 31 december 2001) jämfört med hela den tillgängliga budgeten (203,78 miljoner euro den 31 december 2001). Noteras bör att den intjänade räntan har lagts till 2001 års budgetanslag. Här visas även de finansiella intermediärernas faktiska utnyttjande av budgetmedlen.

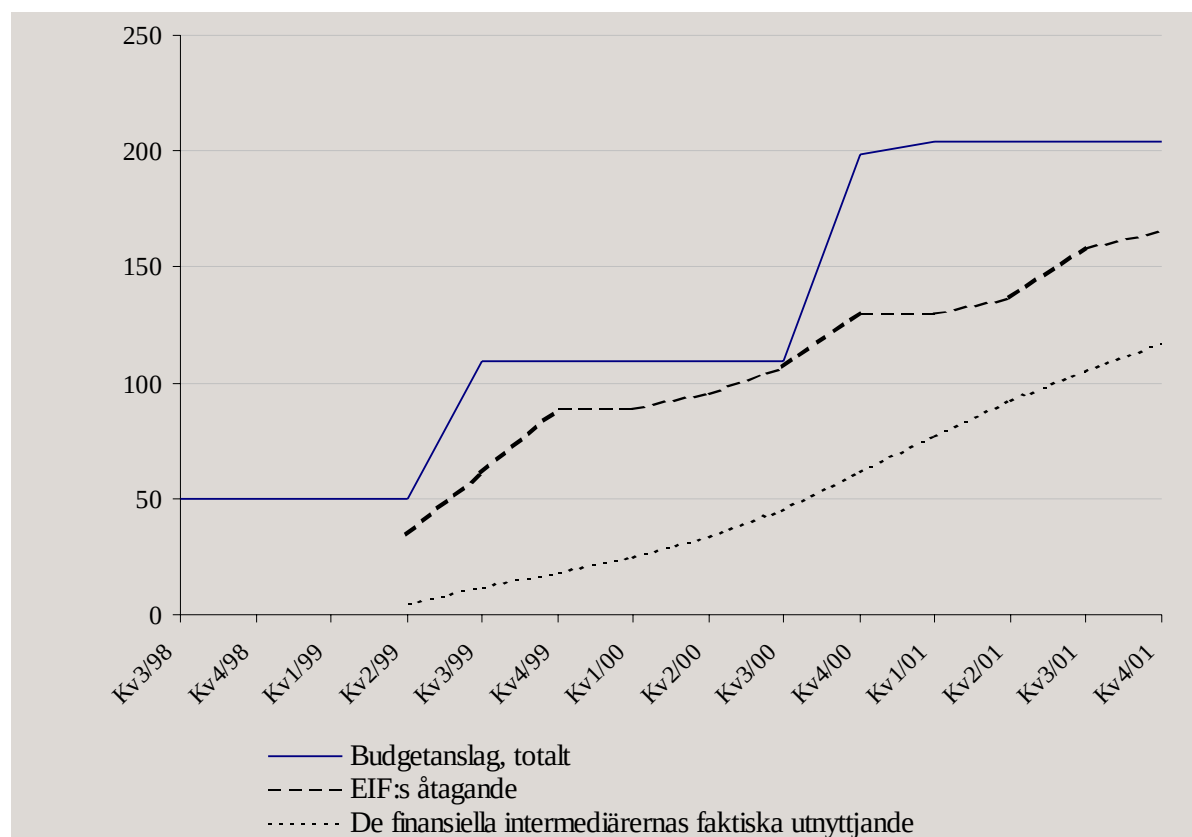

Diagram 4.3. Ackumulerad utveckling

Garantisystem har i allmänhet en betydande hävstångseffekt. Den 31 december 2001 uppgick det sammanlagda lånebeloppet till små och medelstora företag inom ramen för denna ordning till 6,8 miljarder euro. Samtidigt uppgick de finansiella intermediärernas faktiska utnyttjande av budgetmedlen till 117 miljoner euro, varigenom en hävstångseffekt på 58 uppnåddes. Enligt de finansiella intermediärernas prognoser kommer lån uppgående till totalt 7,9 miljarder euro att beviljas på grundval av åtagandena om 165,4 miljoner euro.

Följande diagram visar utvecklingen beträffande lånen till små och medelstora företag och de motsvarande belopp som de stödmottagande företagen hittills har investerat:

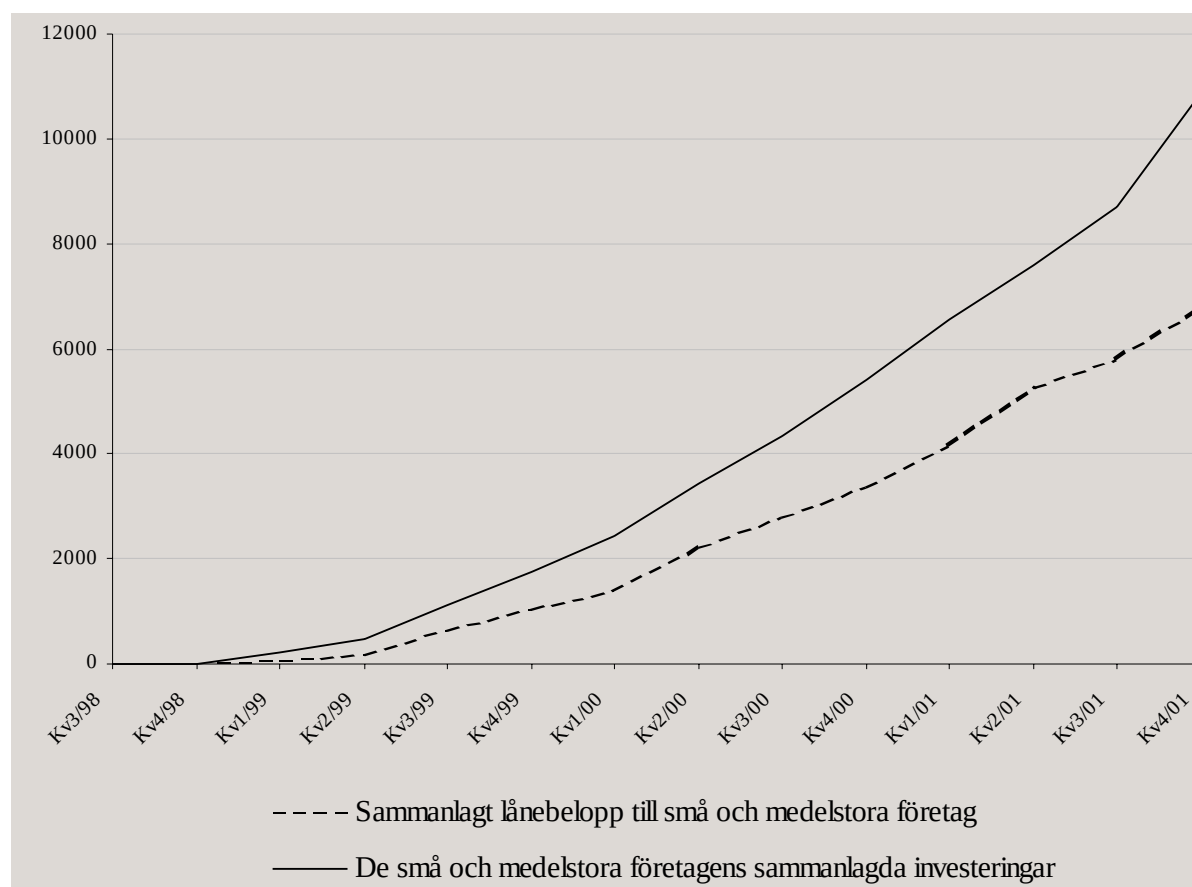

Diagram 4.4. Lån till små och medelstora företag och motsvarande investeringar

I detta sammanhang bör det nämnas att de första finansiella intermediärer som tecknat avtal med EIF (under sista kvartalet 1998 eller första kvartalet 1999) redan använt hela sina totala garantiportföljer. Med anledning av det snabba genomförandet av ordningen ingick EIF ytterligare åtaganden med tolv intermediärer under 2001.

4.2.4. Utbetalningar på grund av förluster

EIF:s andel av de lån som inte kommer att återbetalas uppgår till totalt 7,2 miljoner euro för 2001 (0,4 miljoner euro för år 2000). Detta motsvarar 4,4 % av EIF:s åtagande på 165,4 miljoner euro. Av följande tabell framgår vilka intermediärer som har begärt att få sina garantier utbetalda under 2001. Den visar även hur stor andel utbetalningen på grund av förluster utgör i förhållande till EIF:s åtagande till respektive intermediär.

Tabell 4.2. *Garantier utbetalda under 2001 i % av EIF:s åtagande*

Intermediär	Utbetalda garantier (i %)
Deutsche Ausgleichsbank (D)	12,2
Bürges (A)	1,7
Almi (S)	17,6
Cersa (E)	0,1
BBMKB (NL)	8,9
Artigiancredit Lombardia (I)	0,6
Eurofidi (I)	0,6
Artigiancredit Emilia Romagna (I)	2,0
Federfidi Lombarda (I)	1,4
Totalt	4,4

Utbetalningen av garantierna hänger samman med respektive portföljs risk. Med andra ord är betalningsoförmåga vanligare hos nystartade företag än hos "normala" små och medelstora företag, och betalningsoförmågan inträffar ofta i ett tidigare skede. Dessutom återspeglar EIF:s garanti vilken slags garanti som intermediären givit (t.ex. "first loss", restförlust). Hur lång tid det tar från det att lånet beviljas till dess att garantin utbetalas beror på transaktionens struktur och antalet olika institutioner som är inblandade.

4.2.5. Redovisning

Årsredovisningen för ordningen bifogas i bilaga 6.

4.3. Finansiella intermediärer

EIF har tecknat avtal med 23 finansiella intermediärer i tolv olika länder. År 2001 tecknades avtal med två nya intermediärer och tolv befintliga avtal ändrades. Det finns några länder där något garantisystem inte existerar och/eller där allmänhetens intresse för ordningen var svagt. I dessa länder har EIF försökt finna privata organisationer för att kunna garantera att små och medelstora företag i alla medlemsstater kan få stöd.

Nämnvärt är att tre EU-länder fortfarande inte omfattas av SMF-garantin, nämligen Grekland, Irland och Luxemburg⁶.

Mot slutet av 2001 trappade flertalet intermediärer ner sin låneverksamhet på grund av den höga risken med lån till små och medelstora företag och nedgången i ekonomin. Därför minskade antalet nya garantier i SMF-garantins portföljer under det sista kvartalet 2001.

Enligt förvaltningsavtalet kan EIF ta ut avgifter på garantiåtagandena om de finansiella intermediärerna inte når de avtalade årsvolymer. Detta system inrättades för att förbättra genomförandet av ordningen. Under 2001 ålades dock inte italienska Confidi Sardegna att betala några avgifter på garantiåtagandena.

Med tanke på det rådande ekonomiska läget och eftersom ordningens genomförande inom ramen för initiativet för tillväxt och sysselsättning närmar sig sitt slut, föreslog EIF en allmän befrielse från avgifterna för 2001. Kommissionen håller för närvarande på att granska detta beslut.

Följande diagram visar utnyttjandet av EIF:s åtaganden fördelat efter land per den 31 september 2001. Utnyttjandet beräknas som det sammanlagda beloppet för de garantier som ingår i varje intermediärs portfölj delat med det maximala belopp som avtalats för intermediärens portfölj.

⁶ I Grekland samordnade EIF och den nationella myndigheten i januari 2002 en uppmaning till intresseanmälan för att välja ut banker som skulle kunna fungera som intermediärer under första halvåret 2002. Hittills har bankerna emellertid visat föga intresse.

I Irland har EIF efter att ha kontaktat lokala myndigheter och representanter för ömsesidiga garantibolag undersökt möjligheten att samarbeta med lokala affärsbanker inom ramen för SMF-garantin. Bankerna visade dock inget intresse.

I Luxemburg har diskussioner inletts med nationella myndigheter och potentiella intermediärer, men på grund av en totalt sett låg garantiverksamhet i landet är det svårt att finna portföljer av betydande storlek som kan komma i fråga för stöd och som är tillräckligt diversifierade.

Åtagandeperioden för gemenskapsmedel inom ramen för ordningen löper ut den 29 maj 2002. Därför, och med anledning av ovanstående, har EIF inte slutit något avtal med intermediärer i dessa tre länder inom ramen för tillväxt- och sysselsättningsbudgeten.

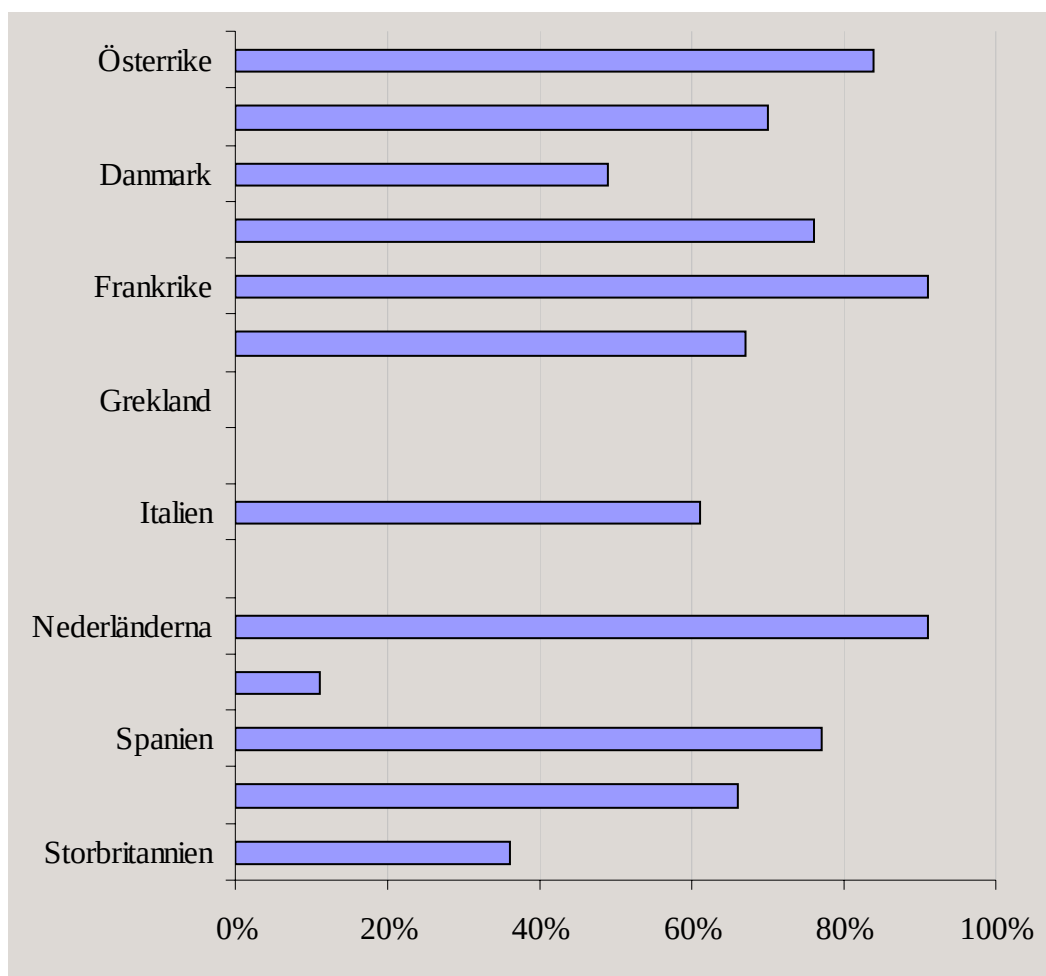

Diagram 4.5. De finansiella intermediärernas nyttjandegrad

Diagrammet tar även hänsyn till de ändringar som gjorts i avtalen (ökade åtaganden och garantivolymer) till följd av SMF-garantins stora genomslag på marknaden under 2000 och 2001. Vissa intermediärer kan komma att begära att volymerna utökas ytterligare under 2002. Nedanstående beskrivning av läget i de olika länderna ger en mer detaljerad bild av situationen. I bilaga 5 finns en förteckning över de finansiella intermediärerna och en kort beskrivning av de produkter för vilka garantier ställs inom ramen för SMF-garantin.

Österrike

Genom ordningen ges stöd till två Bürges-program, nämligen

1. "Jungunternehmerförörderungsaktion" som ger stöd till nystartade företag och överlåtelser,
2. "Unternehmensdynamik" som stöder innovativa små och medelstora företag, dvs. utveckling av nya produkter och tjänster eller betydande förbättringar av befintliga produkter och tjänster.

Bürges har inom ramen för ordningen lyckats mycket väl med att utveckla sin verksamhet. EIF godkände en andra förlängning av avtalet och en ökning av motsvarande portföljvolymer under 2001. Vid årsslutet hade Bürges beviljat små och medelstora företag 84 % av garantierna.

Belgien

”Fonds de Participation” har använt ordningen till att genomföra två program. Det ena ger lånegarantier till arbetslösa som vill starta eget och det andra ger lånegarantier till nybildade små och medelstora företag.

Danmark

Efterfrågan på två lånegarantiprogram inom Vækstfonden har varit mycket hög. Det första av de bägge Vækstfondsprogrammen ger stöd till innovativa små och medelstora företag med tillväxtpotential, vilket innebär att de även har potential att skapa nya arbetstillfällen. Det andra stöder rekrytering av personal med potentiellt nedsatt produktivitet (människor med något slags socialt eller fysiskt funktionshinder). Eftersom programmen snabbt fick stort genomslag ökades portföljvolymerna i oktober 2001.

Finland

Trots intensiv marknadsföring från Finnveras sida förblev efterfrågan på garantierna lägre än väntat. Tillgången till finansiering genom affärsbanker har förbättrats avsevärt på senare år, vilket har begränsat Finnveras roll som ett offentligt organ som kompletterar bankväsendet.

Därför sågs portföljvolymerna över i slutet av 2001 så att de skulle återspegla de volymer som uppnåtts sedan ordningen infördes i Finland.

Frankrike

EIF tecknade ett avtal med en ny intermediär, Siagi, i april 2001. Den ger lånegarantier till mikroföretag, vanligtvis små eller medelstora hantverksföretag och detaljister. Sofaris har hittills beviljat över 29 000 lån till små och medelstora företag.

Tyskland

På grund av stor efterfrågan på Deutsche Ausgleichsbanks ”Startgeld”-lån höjdes beloppen för motsvarande portföljvolymer ytterligare i juli 2001. Över 17 000 lån har hittills beviljats nyetablerade små och medelstora företag.

EIF tecknade dessutom avtal med Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) i december 2000. Med hjälp av stödordningen genomförde KfW ett sysselsättnings- och kvalifikationsprogram i de gamla tyska delstaterna. Programmet fanns sedan tidigare i de nya delstaterna. Efterfrågan på programmet är emellertid lägre än väntat, vilket huvudsakligen beror på att de banker som fungerar som mellanhänder för lånet är långsammare i sitt genomförande. KfW:s utnyttjande av ordningen ligger på 28 % vilket är något lägre än beräknat.

Italien

EIF har tecknat avtal med nio garantisystem som är verksamma på regional nivå, samt med en intermediär som är verksam på nationell nivå. De första åren såg det samlade utnyttjandet av ordningen lovande ut. Därför ökades volymerna för flera av intermediärerna under 2000 och 2001.

Nederländerna

BBMKB:s (Besluit Borgstelling MKB kredieten) portföljvolymen ökades i juli 2001, men redan den 31 december 2001 hade intermediären på nytt uppnått en nyttjandegrad på 91 %.

Portugal

SPGM (Sociedade Portuguesa de Garantia Mútua) skulle inom ramen för ordningen ha inrättat en nationell garantifond. Enligt de ursprungliga planerna skulle fem regionala garantifonder bildas, men på grund av betydande rättsliga hinder har detta ännu inte gjorts. I januari 2001 fastställde centralbanken att lagdekretet från 1998 om ömsesidiga garantibolag måste ändras för att de planerade regionala fonderna skulle kunna betraktas som kreditinstitut enligt den europeiska banklagen. Ändringen har ännu inte gjorts och därför har inrättandet av det ömsesidiga garantisystemet försenats med över ett år. Inom ramen för det befintliga garantiprogrammet har 27 lån beviljats.

Spanien

Det system som förvaltas av CERSA (Compañía Española de Reafianzamiento) omfattar nationella ömsesidiga garantisystem och lån som beviljats av ministeriet för vetenskap och teknik. CERSA:s nyttjandegrad på 77 % har överträffat förväntningarna.

Sverige

Almi Företagspartner är ett utvecklingsföretag som kompletterar affärsbankernas finansiering genom att stå till tjänst med finansiering till små och medelstora företag som har svårt att låna från affärsbanker på grund av det större risktagande som detta innebär.

De svenska myndigheterna välkomnade EIF:s satsning 1999, eftersom en direkt garanti från EIF skulle förbättra Almis låneverksamhet för finansiering av 1) tillväxt- och rörelsekapital eller investeringar i maskiner, marknads- och produktutveckling osv. 2) lån till nystartade företag och 3) lån till kvinnliga företagare, dvs. områden där det finns stora behov. Den ökning av låneverksamheten som väntades, särskilt inom e-handeln, har dock inte ägt rum. På grund av den låga efterfrågan låg nyttjandegraden den 31 december 2001 på 66 %, vilket är under förväntningarna.

Storbritannien

Prince's Trust stöder i första hand arbetslösa ungdomar som vill starta eget. Den ger inte bara lån med mycket förmånliga villkor utan bidrar även med företagsmentorer som kan ge råd om hur man startar och driver ett företag. Inom loppet av ett år hade fonden beviljat över 3 400 lån till ungdomar mellan 18 och 30 år. Den 31 december 2001 var nyttjandegraden 36 %, vilket är något lägre än väntat.

4.4. Stödmottagande små och medelstora företag

Den 31 december 2001 uppgick det totala antalet små och medelstora företag i SMF-garantin till 92 408, jämfört med 50 956 föregående år. I följande tabell visas fördelningen efter land och motsvarande sammanlagda lånebelopp:

Tabell 4.3. Stödmottagande små och medelstora företag fördelat efter land

Land	Antal stödmottagande små och medelstora företag	Genomsnittligt lånebelopp (i tusen euro)
Österrike	3 461	111
Belgien	797	41
Danmark	575	186
Finland	1 314	258
Frankrike	24 902	79
Tyskland	16 577	35
Italien	28 744	65
Nederländerna	3 034	164
Portugal *)	26	756
Spanien	6 026	136
Sverige	3 461	43
Storbritannien	3 491	4
Totalt	92 408	73

*) SPGM håller på att inrätta ett system för ömsesidiga garantier i Portugal. Eftersom det ännu inte finns några ömsesidiga garantifonder i drift har SPGM ställt garantier inom ramen för sina normala verksamhet för små och medelstora företag.

Företag med upp till tio anställda utgjorde 90 % av det totala antalet små och medelstora företag. Det är intressant att jämföra storleksfördelningen för de företag som deltar i ordningen och företagen inom EU i allmänhet. Enligt den sjätte rapporten (år 2000) från Europeiska observationsorganet för små och medelstora företag är 93 % av de små och medelstora företagen mikroföretag, 6 % småföretag och 1 % medelstora företag. Detta visar tydligt att SMF-garantin är klart inriktad på målgruppen för EU:s stadga för småföretagen.

Nedan följer en fördelning av antal anställda.

Tabell 4.4. Sysselsättning i stödmottagande små och medelstora företag

Antal anställda	Stödmottagande och medelstora företag	små och
	Antal	%
0–5	77 588	84
6–10	8 273	9
11–20	3 615	4
21–50	2 204	2
51–100	642	1
Uppg. saknas	86	0
Totalt	92 408	100

De små och medelstora företagens fördelning efter etableringsår framgår av tabellen nedan.

Tabell 4.5. Stödmottagande små och medelstora företag fördelade efter etableringsår

Etableringsår	Antal stödmottagande och medelstora företag	små
<1998	31 966	
1998	3 838	
1999	10 707	
2000	16 621	
2001	14 395	
2002*)	178	
Uppg. saknas**)	14 703	
Totalt	92 408	

*) Lånen beviljades innan företaget grundades.

**) Dessa uppgifter gäller främst Sofaris. Enligt beräkningarna gäller omkring 52 % av Sofaris garantiportfölj dess program för nyetablerade företag. Av de 14 703 små och medelstora företag för vilka det saknas uppgifter om vilket år de grundades, är omkring 7 600 nyetablerade.

Av tabellen ovan framgår att två tredjedelar av stödet inom SMF-garantin är till för att finansiera bildandet av nya företag och utvecklingen av unga företag.

4.5. Sysselsättning

De 92 408 små och medelstora företag som nu ingår i SMF-garantin har rapporterat att de har 384 178 anställda. De har också uppgivit att de väntar sig att antalet anställda kommer att öka med 54 512 på ett års sikt och med ytterligare 56 866 på två års sikt. Enligt prognoserna kommer följaktligen de små och medelstora företag som ingår i ordningen att skapa totalt 111 378 nya arbetstillfällen inom två år eller i genomsnitt 1,2 nya arbetstillfällen per företag. Detta är ett betydande antal med tanke på att över 80 % av de stödmottagande små och medelstora företagen är mycket små företag med färre än fem anställda.

Kommissionen kommer att ta fram ytterligare uppgifter om vilka effekter SMF-garantin haft på sysselsättningen då den lägger fram sin övergripande utvärdering. Som underlag för denna utvärdering används enkäter som skickats ut till ett antal stödmottagande små och medelstora företag.

5. SLUTSATSER

5.1. Initiativet för tillväxt och sysselsättning

Det samlade utnyttjandet av ETF-startordningen och SMF-garantin kan anses relativt tillfredsställande, detta trots det försämrade ekonomiska läget som ledde till att riskkapitalägarna investerade betydligt mindre och att det blev svårare för små och medelstora företag att få banklån i slutet av 2001. Den försämrade ekonomin kan också få avsevärda effekter på riskkapitalfondernas väntade avkastning och medföra eventuella förluster för garantisystemen.

JEV-programmets genomslag var långt sämre än väntat, effekterna på sysselsättningen var minimala och programmet var inte särskilt kostnadseffektivt. Den ekonomiska nedgången i Europeiska unionen och bankernas ovillighet att bevilja lån till små och medelstora företag kan ha haft vissa effekter på finansieringen av små och medelstora företags gränsöverskridande samriskprojekt i EU.

Den pågående utvärderingen kommer att ge mer kunskap om det allmänna utnyttjandet av initiativet för tillväxt och sysselsättning och om vilka direkta och beräknade effekter det haft på sysselsättningen. Samtidigt som kommissionen lägger fram utvärderingen kommer den om så krävs att avge rekommendationer om dessa tre ordningars – i synnerhet JEV-programmets – fortsatta utveckling.

5.2. Det fleråriga programmet

Den 20 december 2000 beslutade rådet genom beslut 2000/819/EG att utvidga de tre finansieringsinstrumenten inom initiativet för tillväxt och sysselsättning med stöd av en ny rättslig grund, nämligen det fleråriga programmet för företag och företagare, särskilt för små och medelstora företag (2001–2005). Det fleråriga programmet för företag och företagare innehåller förslag på ändringar och utvidgning av ETF-startordningen och SMF-garantin, liksom en ny åtgärd – såddkapitalåtgärden. Samtliga tre åtgärder skall förvaltas av EIF och avhjälpa konstaterade svagheter på marknaden för att ge små och medelstora företag bättre tillgång till finansiering.

Kommissionens förslag om genomförandet av dessa åtgärder fick den 4 oktober 2001 ett positivt mottagande av förvaltningskommittén för företagsprogrammet, vilket var en förutsättning enligt artikel 3 i ovannämnda rådsbeslut.

Den 10 december 2001 antog kommissionen sitt beslut C(2001)3973 om genomförandet av finansieringsinstrumenten inom det fleråriga programmet för företag och företagare. Den 18 december 2001 undertecknade gemenskapen och EIF förvaltningsavtalen beträffande ETF-startordningen, SMF-garantin och såddkapitalåtgärden.

Inom ramen för det nya fleråriga programmet har ETF-startordningen anpassats för att stödja etableringen av små och medelstora företag och bidra till deras finansiering i inledningsskedet genom investeringar i specialiserade riskkapitalfonder och företagsinkubatorer.

Inom SMF-garantin har tre nya underposter lagts till för att utvidga de instrument som står till förfogande som garantier för

- mikrokrediter,

- riskkapitalinvesteringar, och
- lån för att täcka kostnader för IT-utrustning, programvara och utbildning i Internet och e-handel.

Såddkapitalåtgärden skall stödja såddkapitalfonder, företagsinkubatorer och liknande organ där EIF deltar. Syftet med stödet är att långsiktigt rekrytera ytterligare investeringsförvaltare för att stärka riskkapitalbranschens förmåga att tillhandahålla investeringar i såddkapital.